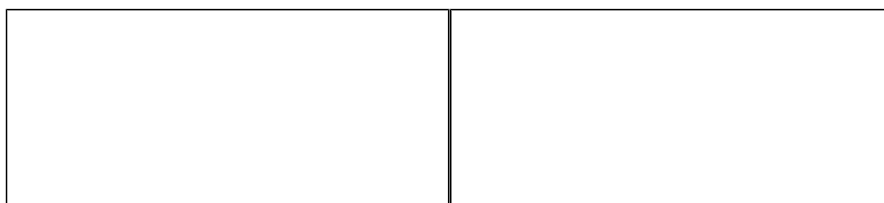

Rodzina Ulmów z Markowej

<https://rodzinaulmow.ipn.gov.pl/ulm/wydarzenia/33789,W-Lancucie-pozegnalismy-Stanislawa-Niemczaka-kustosza-pamieci-o-Rodzinie-Ulmow.html>
09.10.2026, 02:27

W Łąncucie pożegnaliśmy Stanisława Niemczaka – kustosa pamięci o Rodzinie Ulmów

24 września 2026 roku w Łąncucie odbył się pogrzeb Stanisława Niemczaka, bratanka Wiktorii Ulmy, naocznego świadka historii, który przez całe swoje życie z oddaniem gromadził materiały dokumentujące losy Józefa i Wiktorii Ulmów. W uroczystości pogrzebowej wziął udział zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma.

Stanisław Niemczak był jednym z pierwszych, którzy po latach milczenia przypomnieli o tragedii, jaka spotkała rodzinę Józefa i Wiktorii Ulmów z Markowej, zamordowanych 24 marca 1944 r. razem z szóstką dzieci przez Niemców w odwecie za ukrywanie Żydów.

W 1993 r. zapoczątkował proces przywrócenia ich pamięci, składając wniosek do Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w sprawie uhonorowania pośmiertnie rodziny Józefa i Wiktorii Ulmów Medalem „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata”. Medal został przyznany 13 września 1995 r. przez Instytut Yad Vashem w Jerozolimie, co miało ważny wpływ na poszerzenie wiedzy o historii Rodziny Ulmów poza Markową.

W sprawie rodziny Umów wielokrotnie wypowiadał się w filmach, TVP i prasie dając świadectwo ich pięknego życia i tragicznej śmierci jako bliski członek tej rodziny.

Dla Skansenu w Markowej opracował i przekazał kilka biografii Markowian, którzy zostali odznaczeni Orderami Wojennymi Virtuti Militari za bohaterską walkę o Polskę, a niektórzy z nich zginęli w wojnie polsko-bolszewickiej czy II wojnie światowej. Jest autorem kilku biogramów w Słowniku Biograficznym Powiatu Łańcuckiego.

Stanisław Niemczak urodził się 22 września 1930 r. w Markowej. Syn Józefa i Marii z domu Szpytma. Był najstarszym z czwórki rodzeństwa. Jego rodzice zajmowali się prowadzeniem gospodarstwa rodzinnego, które stanowiło jedyne źródło utrzymania. W dzieciństwie przyjaźnił się z dziećmi Wiktorii (która była siostrą jego taty) i Józefa Ulmów będąc częstym gościem w ich domu co zresztą zostało uwiecznione na zdjęciach Józefa Ulmy.

Po ukończeniu w 1944 r. Szkoły Powszechnej w Markowej uczęszczał do Gimnazjum i Liceum im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie. Po zdaniu matury w 1949 r. podjął studia na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie w 1953 r. uzyskał dyplom inżyniera rolnictwa. Po studiach na podstawie nakazu pracy został zatrudniony w Państwowym Ośrodku Maszynowym w Woli Małej na stanowisku st. agronoma. Po reaktywowaniu Kółek Rolniczych od 1957 r. pracował w Powiatowym Związku Kółek i Organizacji Rolniczych Łańcucie jako agronom powiatowy, skąd po kilkunastu latach pracy przeszedł do Centrali Nasiennej w Rzeszowie na stanowisko kierownika działu plantacji. Dział ten zajmował się kontraktacją i skupem nasion traw i innych roślin kwalifikowanych. Działalność tej instytucji cieszyła się prestiżem wśród rolników, ponieważ prowadziła szeroką działalność szkoleniową w zakresie nawożenia i agrotechniki upraw nasiennych co dawało rolnikom wyższe dochody i wzrost zamożności.

W 1968 r. przeszedł do sektora Państwowych Gospodarstw Rolnych. Pracował w PGR Adamówka k. Sieniawy jako dyrektor. Przejął gospodarstwo zaniedbane i niedoinwestowane. Stawiał na konieczność inwestowania, pozyskując odpowiednie środki finansowe na ten cel. Pojawiły się takie inwestycje jak budownictwo inwentarzowe i mieszkaniowe oraz zaplecze warsztatowe, a także potrzebne maszyny rolnicze. Dzięki jego zaangażowaniu i umiejętności zarządzania w krótkim czasie nastąpił znaczny postęp i wzrost plonów oraz wyników finansowych. Od 1984 r. do przejścia na emeryturę w 1991 r. pracował jako zastępca dyrektora w Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt w Przeworsku. Za wieloletnią pracę na rzecz rolnictwa otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi, Odznakę Zasłużony dla Województwa Rzeszowskiego i Odznakę Zasłużony dla Województwa Przemyskiego oraz Odznakę Zasłużony Pracownik Rolnictwa.

Zmarł w Łańcucie 20 września 2026 roku.

Biogram oprac. m.in. na podstawie „Słownika Biograficznego Powiatu Łańcuckiego”

Stanisław Niemczak pierwszy z lewej (tyłem), pierwsza z prawej: Wiktoria Ulma. Fot. ze zbiorów Franciszka Niemczaka

Stanisław Niemczak (stoi na słupku) z swoimi kuzynami - dziećmi Józefa i Wiktorii Ulmów. Fot. ze zbiorów Franciszka Niemczaka